

༡༡॥ཐ་ཡི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བྱ་བ་བཅུགས་སོ།

ལྷག་ཡོ་རྒྱལ་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་བཅུ་མས།

མི་རིགས་དཔེ་མཉམ་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

新编茶经 / 伍金曲批著译. - 北京: 民族出版社,
2005. 7

ISBN 7-105-07120-6

I. 新… II. 伍… III. 茶-文化-中国-藏语
IV. TS971

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2005)第 077446 号

XIN BIAN CHA JING

新 编 茶 经

著者	伍金曲批
出版发行	民族出版社
地址	北京市和平里北街 14 号
邮编	100013
网址	www.e56.com.cn
印刷	北京艺辉印刷有限公司
经销	全国各地新华书店
开本	850mm×1168mm 1/32
印张	4.375
印数	0001-2500 册
版次	2005 年 11 月第 1 版
印次	2005 年 11 月北京第 1 次印刷
定价	6.00 元

该书如有印装质量问题,请与本社发行部联系退换
(藏文发行科电话:010-64227665 58130509)

འགོ་བརྒྱུད།

དེ་ཡང་བཤད་སྐབ་ལས་གསུམ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་འཆད་ཚད་ཚུལ་
གསུམ་བཅས་ལ་མཁས་པའི་ཚུལ་དགྲ་ཟེར། དེ་ལྟར་ན་དེང་སང་བྱ་བ་ལས་གྱི་
འཁོར་ལ་ལ་བྱང་བ་པད་ཆལ་དུ་མྱིང་བ་བཞིན་བྲེལ་བྱེད་གིས་འདུ་འགོད་བྱེད་
པོ་ཞི་ཆེས་མང། དེས་འབྱུང་ནམ་དག་གིས་རྒྱད་བཅོས་ཏེ་དཔེ་ཆ་ལ་ཐོས་པ་
སྒྲིབ་གཉེར་བྱེད་པོ་ཞི་དགོན། དེ་ལས་ཀྱང་ཐོས་དོན་བསམ་པས་སྒྲོ་འདྲེགས་
བཅད་ནི་དགོན། དེ་ལས་ཀྱང་བསམ་དོན་ཚུལ་བཞིན་བསྒྲོམ་ནི་དགོན་པའི་
དུས་ཚོད་འདི་ལྟ་བུའི་ནང་དུ་རྟག་པར་དཔེ་ཆ་སྒྲིབ་གཉེར་གྱི་བྱ་བ་ལ་ཚུ་རྒྱན་
བཞིན་བཅོན་པ་མི་གཏོང་ཞིང་། དགེ་སྦྱར་ལ་བཅོན་ཞིང་དགེ་སེམས་ཅི་སྦྱོར་
གྱིས་རེམ་པ། ཟ་འདོད་དང་སྦྱིད་གསོག་གི་བདེ་བ་ལ་མི་རེ་ཞིང་གྲུ་པ་དཔྱུས་མ་
ནང་བཞིན་གྱིས་གཉོམ་ཆུང་ཚུལ་ལྡན་གྱི་འཆོ་བ་ལ་དགའ་བ། རླུན་དང་གཡོ་
སྒྲུས་གཞན་མགོ་མི་བསྐྱར་ཞིང་། འགྲོ་བདེ་འདུག་བདེ་མིང་ཤུལ་གཙང་མ་ལ་
རེ་བའི་སྦྱོས་བྱ། ལྷག་ཙམ་རྒྱན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་སྒྲོན་མར་ནང་རིག་སྐྱར་དང་ལོ་
རྒྱས་སྐྱར་དེབ་ཁ་ཤས་ཕུད་པས་གཟིགས་པ་པོ་མང་པོས་བསྐྱོད་བསྐྱགས་ཐོབ་པ་
ལྟེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་དཔེ་ལ་བྱ་པས་མི་བསྐྱོད་དགས་བསྐྱོད། བྱ་མོ་མས་མི་
བསྐྱོད་གནས་གྱིས་བསྐྱོད་ཟེར་བ་བཞིན་བྱུང་། དེ་ལྟར་ན་ད་ལས་ཡང་ར་ཡི་
བསྐྱན་བཅོས་ཤིག་གིས་པ་འདི་ཡང་བོད་གྱི་རིག་གནས་གྱི་གྲུབ་ཆ་ལ་མེད་དུ་མི་
བྱུང་བའི་ཁ་བསྐྱང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། བྱུང་པར་བྱུང་ཆོ་བོད་མི་རིགས་ལ་ཆ་
མཆོན་ན་དེ་ལས་ཀྱང་མཁོ་ཉག་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། ར་ལ་དགའ་ཞིང་ར་ལ་རིན་

ལྷང་ཞབས་པ་འགྱུར་མེད་ཆེ་དབང་གིས།

ལྷོ་ཕྱོད་༢༠༠ རྒྱུ་བ་༣ ཆེས་༢༠ ལ་གྱིས།

དཀར་ཆག

ཕྱི་ལོ་གི་《རྩ་མི་བཟུན་བཙུན་》ཀྱི་མ་དཔེ་ཐུང་བ།

ས་བཅད་དང་པོ། རྩ་མི་འབྱུང་ཁྱད་པ།	1
ས་བཅད་གཉིས་པ། རྩ་མི་ཡོ་བྱད།	4
ས་བཅད་གསུམ་པ། རྩ་བཟོ་བ།	9
ས་བཅད་བཞི་པ། རྩ་མི་སྒྲིབ།	12
ས་བཅད་ལྔ་པ། རྩ་སྒྲོལ་བ།	24
ས་བཅད་དྲུག་པ། རྩ་བརྟུང་བ།	29
ས་བཅད་བདུན་པ། རྩ་མི་བཤད་པ།	32
ས་བཅད་བརྒྱད་པ། རྩ་མི་ཐོན་ཁྱད་པ།	44
ས་བཅད་དགུ་པ། རྩ་བཤད་བསྐྱུས་པ།	46
ས་བཅད་བརྒྱུ་པ། རྩ་མི་རིམ།	48

རྩ་མི་ཐུན་པའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་འཕྲིན་དང་།

རྩ་དང་ཐོད་འཕྲིན་ལོ་རྒྱུས་བར་ཀྱི་འབྲེལ་བ།

ས་བཅད་དང་པོ། རྩ་མི་འབྱུང་ཁྱད་པ།	50
ས་བཅད་གཉིས་པ། རྩ་མི་རྩལ་ཁྱུ་དྲུང་ས་པའི་སྒྲོལ།	56
ས་བཅད་གསུམ་པ། ཐོད་ལྷུལ་དུ་རྩ་དར་བའི་སྒྲོལ།	60

ས་བཅད་བཞི་པ།	རྟ་ཐའི་ཚོང་ལམ་གྱི་སྒྲིབ།	66
ས་བཅད་ལྔ་པ།	ར་ལ་དབྱུང་པ།	74
ས་བཅད་རྒྱག་པ།	བོད་རིགས་དང་།	81
ས་བཅད་བརྩན་པ།	རྟ་ཐའི་ཚོང་ལམ་ནས་མཚོན་པའི་བོད་ ལུལ་ཏུ་དར་བའི་ཆ།	85
ས་བཅད་བརྒྱད་པ།	བརྩོ་སྤངས་སྤྲོ་ཚོགས་ཅན་གྱི་བོད་ཆ།.....	100
ས་བཅད་དགུ་པ།	དགོན་པ་དང་།	117
ས་བཅད་བརྩུ་པ།	ར་ལི་པན་རྩས་དང་། ར་ལ་འཛེམས་ དགོས་པ།	122
ས་བཅད་བརྩུ་གཅིག་པ།	ར་ལི་རྩམ་གྲངས།	127
མཉམ་བུ་བྱུང་།.....		131

ས་བཅད་དང་ཕྱེ། རིམ་འབྱུང་བྱུང་ས།

རེ། རང་རྒྱལ་སྡེ་ཕྱགས་སུ་ཐོན་པའི་ཤིང་སྡོང་བྱང་དུ་འཕགས་པ་
 ཞིག་ཡིན་ལ། ཤིང་སྡོང་འདི་ཡི་མཐོ་ཚད་ལ་མཐོ་གཉིས་ཅན་དང་མཐོ་བཞི་
 ཅན། མཐོ་ཚད་ཉི་ཤུའི་ཚད་ཀྱང་ཡོད་ལ། པ་ཐུན་རི་བོ་དང་ཁྲོམ་ཕྱགས་ར་
 རྒྱུད་འདི་གཉིས་ནི་ད་ལྟའི་བྱང་ཆེད་(重庆) ཕྱགས་ལ་གྲ་སུ་ར་སྡོང་གཅིག་གི་སྡོང་ཚད་
 ལ་མི་གཉིས་ནས་ཆུད་དགོས་པའང་ཡོད་ཅིང་། ར་སྡོང་འདི་སྐོར་བཅད་དེ་ས་
 ལ་འབྱུང་དུས་གཞི་ནས་ལོ་མ་བརྟག་དགོས། ར་སྡོང་གི་གཞུགས་དབྱིབས་ནི་
 ཀྲ་ལུ་སྡོང་སྡོང་པོ་དང་ཀྲ་ལུ་སྡོང་པོ་(瓜芦树) དེ་ཀོང་ཀྲུ་(广州) ཕྱགས་སུ་སྐྱེ་བུ་
 པའི་ཅེ་ཤིང་ཞིག་དེ་མ་ཁ་ལ་ར་དང་འབྲུ་པོ་ཡོད། ཤིང་སྡོང་འདིའི་མན་འབྲུ་ཡང་ར་འབྲུ་
 དང་ཉ་ཅང་འབྲུ། ལོ་མ་དེ་གུ་ཅུ་(梔子)འདི་ཤིང་སྡོང་ཞིག་ལྟེ་འབྲས་བུ་དཀར་པོ་དེ་མ་
 ཞིམ་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། འབྲས་བུ་རང་སྐྱུ་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ཚེས་ཁེར་པོ་བྱེད་པའི་རྒྱ་
 ཞིག་དང་འབྲུ་བའོ། མེ་རྟག་དེ་མེ་རྟོད་དཀར་པོ་(蔷薇)བཞིན། སོན་དེ་ཤིང་
 ཉ་ལ་(棕榈)ཡི་སོན་འབྲུ་དང་ཉ་ཅང་འབྲུ་ལ། འབྲས་བུ་ལི་ཤི་(丁香)དང་
 འབྲུ། ཅ་བ་ནི་སྐྱར་ཀ་(核桃)དང་གཉིས་སུ་མེད་དོ།

ར།(茶)ཞེས་པ་འདི་རྒྱ་ཡིག་དང་བསྟན་དེ་འགྲུལ་བ། ཡིག་འབྲུ་ཡི་འབྱུང་
 བྱུང་ས་ནས་བཤད་ན་རྩ་(草)ཡི་རིགས་སུ་གཏོགས་ཤིང་། ཡང་ན་ཤིང་གི་
 (木)རིགས་སུ་གཏོགས་པས། འདི་ཁྲ་(栳)རྩ་དང་ཤིང་གཉིས་ཀའི་ཆར་
 གཏོགས། རིམ་མིང་ལ་འབོད་སྐྱངས་མི་འབྲུ་བ་འགའ་ཡོད་ཅིང་། གཅིག་ན་
 ཁྲ་(茶)ཞེས་འབོད་ལ། གཉིས་ན་ར་(檟)ཞེས་འདི་བོད་མིས་ད་ལྟའང་འབོད་
 པ་ཞེན་པའི་ར་སྐྱ་འབོད་ལ། གསུམ་ན་སྐྱ་(蔑)ཞེས་འབོད། བཞིན་མིང་(茗)

3

ས་བཅད་གཉིས་པ། ར་ཡི་ཡི་བྱད།

ལྷག་ལྷོ་(藏) ལ་ཁྱ་ནག་སྐད་ཏུ་མིང་ལ་འབོད་ལྷང་ས་
གསུམ་ཡོད། ལན་(籃) ལྷང་(笼) ལྷའི་(筐) ཞེས་སྟེ། ཡ་
བྱད་འདི་ལ་ཆེ་ཆུང་ཏུ་མ་ཡོད་ལ། གེ་གཅིག་ལྷག་ས་ཆོད་པ་
དང་གེ་གཉིས། གེ་གསུམ་ཅན། ར་འབྲུམ་འབྲུམ་ནས་ལྷག་ལྷོ་
སྟེ་ཕོ་རྒྱུ་ཏུ་ཁྱར་ཏེ་ར་བཏོག་ལ་འགྲ།



ཐབ་ཀ་(灶) ལ་ཏུ་ཁྱར་མི་དགོས་པའི་ཐབ་ཅིག
ཁོག་རིག་(鍋) རྒྱར་ལེབ་མོ་ཅན་ཞིག རྒྱང་ས་བཅས་སྟོད་(甑子) བོ་རྒྱ་ཆ་ཤིང་
ནས་བྱེད་པ་དང་ཡ་རྩ་ནས་བྱེད་པ་འདྲ་ཡོད་དེ། ཁྱར་ས་གསེབ་རྣམས་འདས་
ཁྱིས་བཀའ་དགོས། རྟོད་འདིའི་ནང་ཏུ་ལྷག་མས་ར་ཡི་ལྷག་ས་བྱེད་ཀྱི་རྟོད་
ཆུང་ཏུ་ཞིག་བྱེད་ལ། ར་རྒྱང་ས་བཅས་ཆར་རྩེས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷག་ས་རྟོད་ཕྱི་ཏུ་ལེན་
པ་དང་། ཁོག་མ་ནང་གི་རྒྱ་སྐམ་ཐག་ཏུ་སྦང་ཏུས། ཁ་སྒྲུབ་ཏེ་རྒྱང་ས་བཅས་



རྟོད་ཏུ་ལྷག་ས་དགོས། རྟོད་ཆས་འདི་ལ་འདས་
པག་ལྷག་ས་ཏེ་ཁྱར་བ་ ལས་ཐག་པས་རྩམ་མི་དགོས།
ར་ཁྱ་མི་ཐག་པའི་ཆེད་ ཏུ་རིམ་པ་ ཤིང་ས་
གསུམ་ཅན་ཞིག་ནས་ཆེ་མོ་ཡི་ར་ཡི་རྣམས་
དཀྱིལ་རྒྱག་དགོས་སྟེ།

རྒྱང་ཤིང་ལྷུ། (杵) རྒྱན་ཏུ་བེད་
ལྷུང་བཏང་ན་ལེགས།

གཉིས་དང་ཞེ་ལ། མཐོ་ལ་ཁྲི་ཅེ་གཉིས། ལག་བཟུང་ལ་ཞེ་ལ་ཡོད་པའི་ར་
འཛོག་སའི་སྒྲུག་ར་ཞིག་གོ།



ལྷོ་གྲི།

ཤིང་གི། (柴) ཡང་ན་འབྲིག་འབྲིག་ནི་ར་ལེབ་ལ་མིག་ཁུང་
འབྲུག་བྱེད་ཞིག་ཡིན་པས། ཤིང་སྒྲུག་ཅན་ཅན་གྱིས་བྱེད་དགོས་སོ།

ཐུའུ། (扑) འདི་སྒྲུག་མ་ནས་བྱེད་དགོས་ལ་ར་

ནམས་མན་ཚུན་སྒྲེལ་བ་དང་ར་སེལ་མ་གཏོང་བྱེད་ཡོ་

བྱེད་ཅིག་རྒྱ་རིགས་གྱིས་བཞུག་(鞭)ཞེས་འབོད་དོ།

ས་རུང་། (焙) ཞེས་པ་ཟབ་ལ་ཁྲི་ཅེ་གཉིས་དང་ཞེང་ལ་ཁྲི་ཅེ་གཉིས་

དང་ཞེ་ལ། རིང་ཚད་ལ་ཁྲི་ཅེ་བརྒྱ་བཅས་གྱི་ཚད་དང་ལྡན་པའི་

ས་རུང་ཞིག་གོ་སྟེ། ས་རུང་གི་ཟུར་མཐའི་ཐོག་ཏུ་གྲུང་དམའ་པོ་

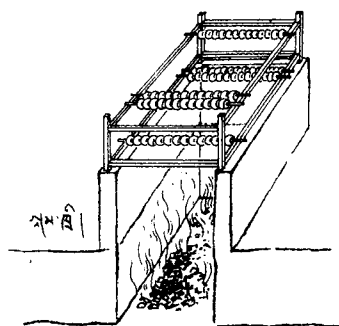
འདམ་པ་བྱུགས་པ་ཞིག་ཅིག་གོ། སྐམ་སྒྲོང་། (贯) རི་རིང་ཚད་ལ་ཁྲི་ཅེ་གཉིས་

དང་ཞེ་ལ་ཅན་གྱི་སྒྲུག་མ་གཞིག་པའི་སྐམ་སྒྲོང་། ར་ནམས་སྒྲེལ་ཏེ་སྐམ་བྱེད་

པས། རྒྱ་མིང་རུ་གོ་ན། (贯)ཞེས་འབོད་དོ།



ལྷོ་གྲི།



ལྷོ་གྲི།

སྐམ་ཁྲི། (棚) འདི་ར་སྐམ་པོ་བྱེད་

རུས་སུ་ཏ་ཅང་མཐོ་ལ། རྒྱ་ཆ་ཤིང་ནས་

བྱེད་པས་མཐོ་ཚད་ཁྲི་ཅེ་གཅིག་དང་

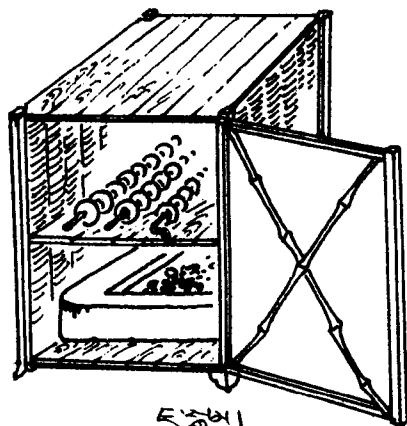
གཉིས་བརྒྱེད་ཅན་ཞིག་ས་རུང་ཐོག་ཏུ་

བཞག་དགོས་ལ། བརྒྱེད་མཐོ་མཐོ་མཐོ་ར་

དེ་བྱེད་སྐམ་རུ་གྲུར་རུས་བརྒྱེད་མ་སྟེང་

མཐོ་སྐང་རུ་སྐམ་ཏེ་སྐམ་རྒྱུང་བྱེད་ལ།

ཐལ་ཡང་སྒྲགས་ཡོད། འདི་མེ་ཡོད་ལ་འབར་སྒྲབས་མེད་པའོ། ཡིན་ན་ཡང་
 རྒྱ་ནག་གི་ཕྱོགས་སུ་ཆར་ཆུ་རྒྱས་མེ་ཆེན་པོ་བཏང་ལ། འདི་ར་འཛོགས་པ་
 བྱད་ན་མས་ཞིབ་པ་རི་མ་ལ་གཟིགས་ན་གསལ་པོ་མཆུན་ཐུབ་བྱེད་ནས་མིང་ལ་“ཡུའེ”
 (育)ཞེས་འབོད་དོ།



རྩ་མཉམ།

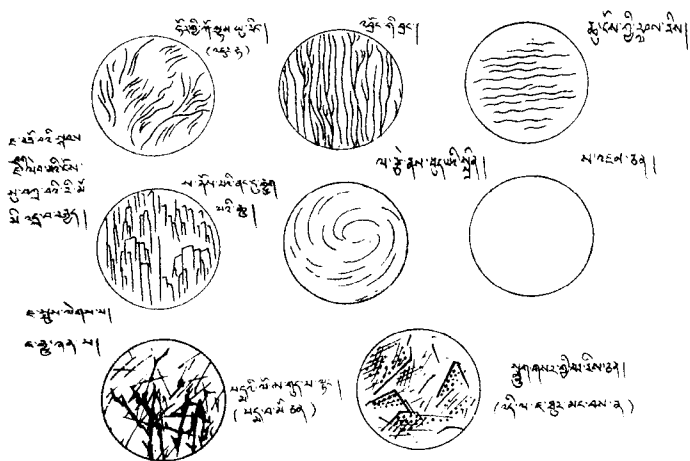
ས་བཅད་གསུམ་པ། ར་བཟོ་བ།

ཕལ་ཆེར་ར་འབྲུན་ཟླ་བ་གཉིས་པ་
 དང་གསུམ་པ། བཞི་པའི་བར་དུ་འབྲུ
 བྱིང་། ར་ལ་ཡི་ཅེ་མོ་སྒྲུལ་པོ་ཉིད་དབྱར་
 རྒྱུག་གི་རྒྱག་ལ་ལྟ་དུ་དེ་བྲག་རིའི་རོས་དང་
 ས་རྒྱ་ཕུན་སྒྲུལ་ཆོག་ས་པའི་རྒྱག་ས་སྒྲུལ་ལ།
 རྒྱ་གྲུ་ལ་ཞོ་བཞི་ལྷ་ཅན་ཡོད། ས་པོ་ན་ནས་
 རྒྱུག་མ་ཐག་པའི་རི་ཆོད་སྒན་མ་“微”(野
 豌豆) དང་ཡང་ན་ཆ་ལོ་གྲོ་མ་(蕨) དང་
 འབྲུ་བའོ། ར་འདི་ཐོ་རེངས་སྒྲུག་པ་ཁྱར་
 བའི་དུས་སྒྲུ་བཏོག་དགོས། ར་ལོ་ཅེ་མོ་ཐུང་བ་དེ་ལྟ་ལོ་དུ་མའི་ཁྱོད་དུ་རྒྱུག་ཏེ་
 ཡལ་འདབ་གསུམ་དང་བཞི། ལྷ་ཅུ་ཕྱེ་བྱིང་། ལེགས་ཤོས་དེ་བདམས་ཏེ་
 འབྲུའོ།



ར་བཟོ་ལ། (ཡལ་ལོ་དང་ལྟོ་ལོ་ཅེ་གཉིས་པ་ལྟར་
 མཁན་ཏེ་ར་ལོ་ལྟོག་པོ།)

ཆར་པ་འབབ་པའི་ཉིན་མོ་དང་ཡང་ན་གནམ་རོ་རྒྱག་པོ་ཐིན་རྒྱག་པོ་
 འཁྲིགས་བཞིན་པའི་དུས་སྒྲུ་ར་འབྲུ་མི་རུང་ལ། ར་ནི་གནམ་དྲངས་མའི་
 རྒྱབས་སྒྲུ་འབྲུ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། ར་ལོ་བཏོག་ཆར་བ་དང་མཁྱེགས་སྒྲུར་དུ་
 རྒྱངས་བཅོས་བྱེད་པ་དང་སྒྲིལ་སྒྲིལ་བཏང་བ། རྒྱ་རྒྱུ། རྒྱལ་མཐུད།
 ལེགས་པ་ཉར་བ་བཅས་བྱས་ཏེ་ར་བཟོ་བའི་མཁུག་རྒྱུལ་པའོ།



ར་ལེབ་མའི་གཟུགས་དབྱིབས་རི་མོ་ལ་ནམ་པ་སྣ་ཆོགས་ཡོད་དེ།
 རགས་ཅམ་སྒྲེང་ན། ར་འགའ་ཤས་ནི་སེལ་ཆགས་དུ་མས་བདུམས་པ་དྲོར་
 རིགས་(胡)ཀྱི་འཇུར་ན་དང་འདྲ་ལ། འགའ་ནི་འབྲོང་གི་བྲང་བཞིན་རི་མོ་
 བསྐྱ་བ་ཅན། འགའ་ནི་ལ་ཅེ་ནས་འབྱད་པའི་སྒྲིབ་གསར་གྱི་གཟུགས་ལྟར་
 དབྱིབས་ཀྱག་ཀྱིག་དང་འཇུར་སྤྲ་བ། ཁ་ཤས་ནི་རྒྱང་གིས་སྤྱོད་པའི་ཆུ་ཡི་རོམ་
 བཞིན་གཡོ་བ་ལྷབས་རིས་གྱི་གཟུགས་ལྟར་ཡིན་ལ། ཡང་འགའ་ཤས་ནི་རྩ་
 མཁན་གྱིས་བེད་སྤྱོད་པའི་འཇམ་ལ་འོད་འཛེར་བའི་ས་འཇམ་ལྟར། ཁ་ཤས་
 ནི་ས་གསར་པ་བརྐོས་པའི་ཐོག་དུ་ཆར་ཆེན་དང་རྒྱག་རྒྱ་བབས་དང་འདྲ་བ་
 བཅས་ཆོང་མ་སྐྱས་ཀ་ལེགས་ཤོས་གྱི་ར་ཁོ་ན་འོ། ཁ་ཤས་སྒྲུག་པགས་དང་སྒྲུག་
 མསར་མའི་ཤུན་པགས་དང་འདྲ་བ་ཡུ་རྒྱུ་སྤྱོད་པའི་ཅན་རྒྱང་ས་བཅོས་དང་རྟུབ་